

Over de auteur

HELEEN RIJCKAERT

is lerarenopleider aan
Arteveldehogeschool en
hoofdredacteur van Fons.

10

TIPS ROND BINNENKLAS- DIFFERENTIATIE

Het boek *Binnenklasdifferentiatie in de praktijk. Ieders leerkracht realiseren* is sinds zijn publicatie zowat een standaardwerk geworden op het vlak van differentiatie. Ter gelegenheid van de herziene uitgave en omdat differentiatie nog steeds een *hot topic* is, wijdt Fons graag opnieuw zijn 'De 10'-rubriek aan het thema differentiatie. De vorige kan je vinden in *Fons 5*. In wat volgt krijg je 10 tips om te differentiëren in jouw lessen! Bij de selectie van de tips hielden we *preteaching* en *blended learning*, zaken die in coronatijden stevig aan belang wonden, in ons achterhoofd.

Heleen Rijckaert

1

DIFFERENTIËREN IS EEN MINDSET

Over differentiëren heerst nog altijd het beeld dat het gigantisch veel werk voor de leerkracht met zich meebrengt. Dat hoeft niet per se zo te zijn. Een cruciale eerste stap is van binnenklasdifferentiatie een grondhouding maken. Het gaat over het aanvaarden van verschillen tussen leerlingen, waardoor de leerlingen zichzelf mogen en kunnen zijn in de klas.

2

DIFFERENTIËREN IS COMMUNICEREN

Inspelen op interesses van leerlingen kan je al doen door een aantal kleine aanpassingen te doen in de instructies die je geeft. Vermijd 'Ik verwacht van jou dat...' of 'Je zou dit beter zo doen...', maar probeer een zachter taalgebruik te hanteren: 'Hoe zou je dit kunnen oplossen, denk je?' of 'Welke taak verkies je?' Of ga voor een uitdagende instructie: 'Durf jij deze leestekst aan?'

3

"WE START TOGETHER, WE FINISH TOGETHER, NO ONE IS LEFT BEHIND"

Klasgroepen zijn sociale 'bubbels' waarbinnen leerlingen werken rond dezelfde thema's, interesses delen, van elkaar kunnen leren, zich laten inspireren, elkaar helpen,... Op die manier wordt verbondenheid in diversiteit gecreëerd. Denk dan ook zeer goed na over hoe je groepjes indeelt in functie van de doelen die je wil bereiken.

4

GEEN DIFFERENTIATIE ZONDER DOEL

Formuleer heel scherp de doelen die je wil bereiken. Wat zijn de minimumdoelen die iedereen moet halen? Formuleer daarna uitbreidingsdoelen. Beperk het aantal doelstellingen per les: idealiter zijn dat er twee of drie. Op die manier houd je de les haalbaar en doelgericht.

5

STIMULEER DE ZELFREGULERING BIJ LEERLINGEN

Wanneer leerlingen zelfstandig moeten werken, kan je meteen ook werken aan hun zelfregulering. Zorg ervoor dat ze niet meteen jouw hulp inroepen als ze het antwoord op een vraag niet weten, maar werk bijvoorbeeld met de 4B's (brein, boek, buur en begeleider).

6

BIED ONDERSTEUNING OP MAAT VIA PRETEACHING

Het is een term die iedereen binnen én buiten het onderwijs sinds het afgelopen voorjaar maar al te goed kent, maar toch werd het woord wat uit de context gehaald. *Preteaching* is, in de strikte zin van het woord, bepaalde onderdelen van de les met de leerlingen op voorhand al eens doornemen. Dat kan je doen door leerlingen die er baat bij hebben al vooraf eens uit de klas te halen.

7

FLIPPED LEARNING

Ideale toepassing in tijden van *blended learning*. Laat de leerlingen de theorie op voorhand thuis verwerken, zodat je in de klas heel wat tijd kunt spenderen aan oefeningen. Houd er rekening mee dat flipped learning heel kleinschalig kan en niet per se veel ICT-ondersteuning nodig heeft. Het kan bijvoorbeeld ook gewoon gaan om een tekst op voorhand thuis laten lezen.

8

DIFFERENTIEER MET DE TAXONOMIE VAN BLOOM

Een opdracht kan je op verschillende beheersingsniveaus uitwerken, waardoor je ook verschillende cognitieve processen aanspreekt. De herziene taxonomie van Bloom onderscheidt zes werkwoorden die verwijzen naar de leeractiviteit die wordt verwacht: onthouden, begrijpen, toepassen, analyseren, evalueren en creëren. Vanuit één thema kan je verschillende opdrachten maken die je linkt aan een ander beheersingsniveau. Meer over de taxonomie van Bloom lees je in *Fons 12*.

9

PAK HET HOLISTISCH AAN

Contractwerk, hoekenwerk en projectwerk zijn didactische methodes die toelaten om echt te differentiëren. Leerlingen gaan actief en planmatig aan de slag en kunnen keuzes maken op basis van hun interesses, leerstatus en leerprofiel.

10

WEES MILD VOOR JEZELF

Probeer niet van de ene op de andere dag alles om te gooien, maar zie inzetten op differentiëren vooral als een langetermijninvestering en bouw stap voor stap op. Ook met bestaand materiaal kan je al differentiëren: welke oefeningen moet iedereen maken? Welke zijn uitbreiding? Kan je schrappen? Kan je leerlingen laten kiezen uit oefeningen? Door kritisch om te gaan met je hand- of werkboek kom je al een heel eind!

*Wil je een
diep dive in
binnenklas-
differentiatie?*

Start dan met het boek *Binnenklasdifferentiatie in de praktijk. Ieders leerkracht realiseren*. Naast een theoretisch model krijg je ook een volledig beeld van hoe je binnenklasdifferentiatie praktisch in je les kan toepassen.

Binnenklasdifferentiatie in de praktijk. Ieders leerkracht realiseren (Katrien Struyven, Esther Gheysens, Catherine Coubergs, Hadewijch De Doncker en Debbie De Neve) verscheen bij Acco, € 29,50 ISBN 9789463796798